

ΧΡΩΜΑ ΣΤΙΣ ΜΑΥΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΗΣ ΣΠΙΝΟΥ
(spinou@enet.gr)

σα απασχολούν το σπίτι και τη γειτονιά μας, οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης δηλαδή, αλλά και οι αιματοκυλισμέ-

νες εξεγέρσεις στις χώρες της ανατολικής Μεσογείου, βρίσκονται στο επίκεντρο των δύο φθινοπωρινών μπιενάλε, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Η 3η Μπιενάλε της Αθήνας (23 Οκτωβρίου-11 Δεκεμβρίου) με τίτλο «Μονόδρομος» επιχειρεί μια πολιτική στροφή, με δεδομένο ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο ενός κοινωνικού και οικονομικού σεισμού. Πώς θα μπορούσε κανείς να αναστοχαστεί αυτή την κρίση, που έχει διεθνείς διαστάσεις; Μήπως το «ελληνικό παράδειγμα» αποτελεί μια καμπή στην ιστορία;

Με αυτά τα ερωτήματα οι

Επάνω, ένα μηχανάκι που διασχίζει ανάποδα έναν «φλεγόμενο» δρόμο αποτελεί το έμβλημα της 3ης Μπιενάλε της Αθήνας με τίτλο «Μονόδρομος». Κάτω έργο της Μαργαρίτας Μανζέλλη, που θα παρουσιαστεί στην 3η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης.

τρεις επιμελητές (Ξένια Καλπακτσόγλου, Ρoka-Υίο, Αυγουστίνος Ζενάκος) απευθύνθηκαν σε έλληνες και ξένους καλλιτέχνες ζητώντας τους να αναλάβουν δράση. «Η Μπιενάλε έχει παρεμβατικό χαρακτήρα, απαιτεί κινητοποίηση και συλλογικότητα», μας λέει η Ξ. Καλπακτσόγλου. «Τα έργα που γίνονται ειδικά για τη διοργάνωση ή ενσωματώνονται σ' αυτήν, αλλά αποτυπώνουν μια συγκεκριμένη περίοδο και θέτουν τον προβληματισμό. Έχει ενδιαφέρον να δούμε πώς βλέπουμε τους εαυτούς μας και ποια είναι η αντανάκλαση της Ελλάδας στο εξωτερικό».

Οι νέες εικαστικές παραγωγές που ετοιμάζονται μοιάζουν με ενδιαφέρον πείραμα και αποτυπώνουν πεσιμισμό, αμηχανία, αλλά και αισιοδοξία στις σημερινές συνθήκες ρευστότητας. Αλλωστε η Μπιενάλε θα έχει αφηγηματικό χαρακτήρα σε μια αναπάντεχη συνάντηση του Μικρού Πρίγκιπα με τον Βάλτερ Μπένγκιαμ. «Αντιπαράκειται ο διαλεκτικός λόγος ενός θεωρητικού με τον ειλικρινή και άμεσο τρόπο ενός παιδιού», εξηγεί ο Ρoka-Υίο. «Είναι σαν μια ψυχανάλυση της εποχής μας».

Η 3η Μπιενάλε θέλει να ενεργοποιήσει το κέντρο της Αθήνας και να δημιουργήσει «διαδρομές» στην πόλη. Ετσι, η κεντρική έκθεση οργανώνεται στη Διπλάρειο Σχολή στο κτίριο επί της Πλατείας Θεάτρου, ενώ εκδηλώσεις, συζητήσεις και εικαστικές παρεμβάσεις θα γίνουν στην ίδια πλατεία. Μεγάλες εκθέσεις θα φιλοξενηθούν στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και στα τρία ιστορικά κτίρια του Πάρκου Ελευθερίας: Κέντρο Τεχνών,

Μουσείο Ελευθερίου Βενιζέλου, Μουσείο Αντιδικτατορικής Δημοκρατικής Αντίστασης. Μια σειρά από δράσεις θα φιλοξενηθούν στην Ακαδημία Πλάτωνος, στον πολυχώρο BIOS και σε άλλα πολιτιστικά ιδρύματα και μουσεία.

Τα τεκταινόμενα της αθηναϊκής Μπιενάλε θα αποτελέσουν το υλικό μας 60λεπτης κινηματογραφικής ταινίας, που θα επιμεληθεί ο θεωρητικός τέχνης-επιμελητής Νικόλα Μπουριό.

* «Ο γκρεμός και το ρέμα» είναι το θέμα της κεντρικής έκθεσης της 3ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (18 Σεπτεμβρίου-18 Δεκεμβρίου) και ανταποκρίνεται στις τρέχουσες κοινωνικές, πολιτικές συνθήκες αστάθειας στην περιοχή της Μεσογείου, «που εγκυμονούν υποσχέσεις και κινδύνους», όπως σημειώνουν οι επιμελητές της έκθεσης Πάολο Κολόμπο, Mahita El Bacha Urieta και Μαρίνα Φωκίδη. «Υπό την επίδραση του υποβόσκοντος κινδύνου και μιας αμλετικού τύπου αμφιβολίας» πενήντα και

πλέον σύγχρονοι καλλιτέχνες παράγουν έργα «τα οποία συχνά χαρακτηρίζονται από μία αμυντική, ειρωνική διάθεση».

Αυτή τη φορά «δίνεται προσοχή στη Μεσόγειο, στον φυσικό γεωγραφικό και πολιτισμικό μας χώρο», όπως μας επισημαίνει η διευθύντρια της Μπιενάλε Θεσσαλονίκης Κατερίνα Κοσκινά, δίνοντας το πλούσιο πρόγραμμα και το στίγμα και των δύο επόμενων διοργανώσεων. «Υπογραμμίζεται με θεματικές εκθέσεις η σημασία της Θεσσαλονίκης, ως σταυροδρόμι πολιτισμών, ο πολυπολιτισμικός της χαρακτήρας και η διαστρωμάτωση που έχει καταγραφεί στον ιστό της. Ταυτόχρονα συνεργαζόμαστε με πολλούς φορείς όπως ξένα ινστιτούτα, ιδρύματα, πανεπιστήμια ώστε να απλωθεί η Μπιενάλε στην πόλη».

Ετσι, συνεργάζονται τα μουσεία της Θεσσαλονίκης (Αρχαιολογικό, Βυζαντινού Πολιτισμού, Κρατικό Σύγχρονης Τέχνης, Μακεδονικό Σύγχρονης Τέχνης, κ.ά.), ενώ ενεργοποιούνται ιστορικά

κτίρια: Το Γενί Τζαμί παίρνει τη μορφή ενός αναχρονιστικού χώρου, η Κάζα Μπιάνκα μετατρέπεται σε «σαλόνι» για στοχασμό και συζήτηση, το Αλατζά Ιμαρέτ μεταμορφώνεται ξανά σε ένα πολύχρωμο «πανδοχείο».

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, πάλι, η έκθεση «Οι Εβραίοι στη Θεσσαλονίκη. Ανεξίτηλα σημάδια στον χώρο» αφηγείται την ιστορία τους από την αρχαιότητα με τους Ρωμαίους (ελληνόφωνους εβραίους) ως την περίοδο της μεγάλης ακμής τους στα μέσα του 19ου αιώνα και το Ολοκαύτωμα.

Η έκθεση «Βυζάντιο και Αραβες» στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού αναδεικνύει πτυχές αυτών των δυο πολιτισμών από τον 7ο αιώνα έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Κι ακόμα, σύγχρονοι δημιουργοί καλούνται με εργαστήρια να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με την πολιτιστική κληρονομιά της αραβικής χερσονήσου και της ανατολικής Μεσογείου.

Το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης συμμετέχει με έκθεση από τη συλλογή Κωστάκη με έργα ρωσικής πρωτοπορίας και με μια εκδήλωση που παραπέμπει στη συμμετοχή του μουσείου στη φετινή Μπιενάλε Βενετίας, όπου παρουσιάστηκε η αλληγορική ενότητα «Pietas» του Γιαν Φαμπερ. Αλλωστε, η Κ. Κοσκινά θα είναι επιμελήτρια και μιας πρωτότυπης αναδρομικής έκθεσης του φημισμένου φλαμανδού καλλιτέχνη, με μακέτες των έργων του και προβολή φιλμ. Η 3η Μπιενάλε εντάσσεται στο πρόγραμμα «Θεσσαλονίκη: Σταυροδρόμι Πολιτισμών» του ΥΠΠΟΤ και συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Μακεδονία Θράκη 2007-2013». 7

ΟΙ ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΑΘΗΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ
ΤΙΣ ΑΝΑΤΑΡΑΧΕΣ
ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ